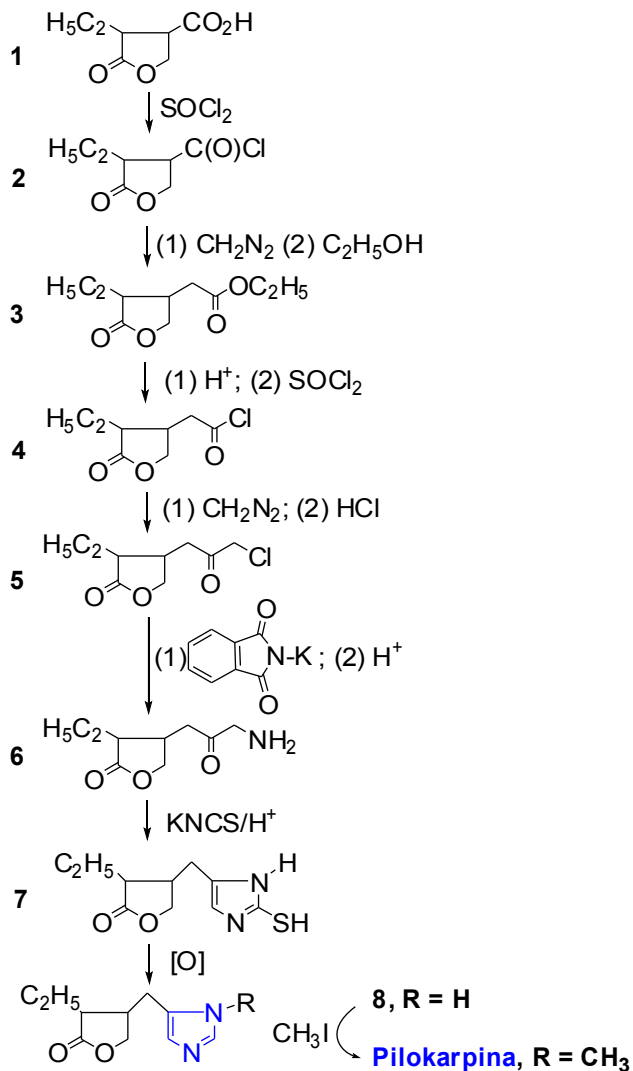

WYKŁAD 8

1. Układy pięcioczłonowe z dwoma heteroatomami

1.1. Pochodne imidazolu - pilokarpina (INN, *pilocarpine*)

Alkaloid stosowany w okulistyce do leczenia jaskry (obniża ciśnienie śródgałkowe) oraz jako odtrutka przy zatruciach atropiną.

Ber. 1933, 66, 1187.

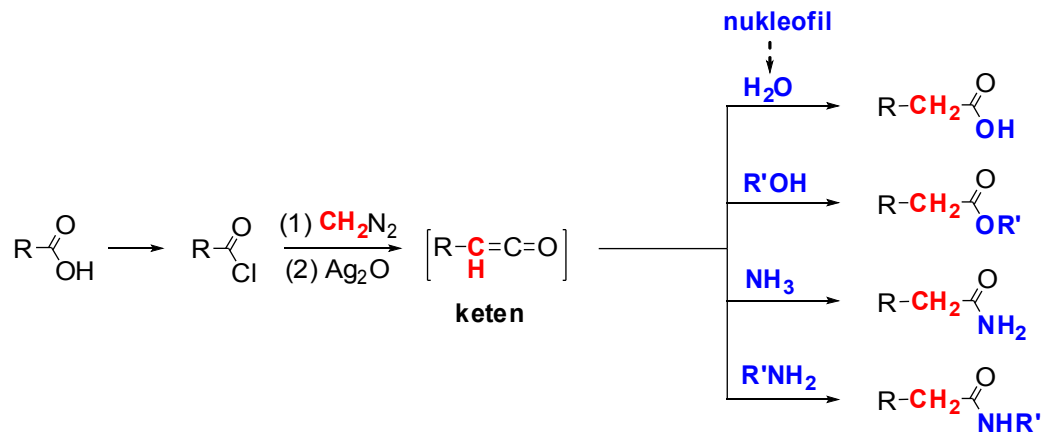
Ber. 1933, 66, 1536.

Ber. 1935, 68, 850.

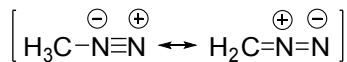
1.1.1. Wyjaśnienie przebiegu wybranych etapów

1.1.1.A. Synteza Arndta-Eisterta (1935, Wrocław)

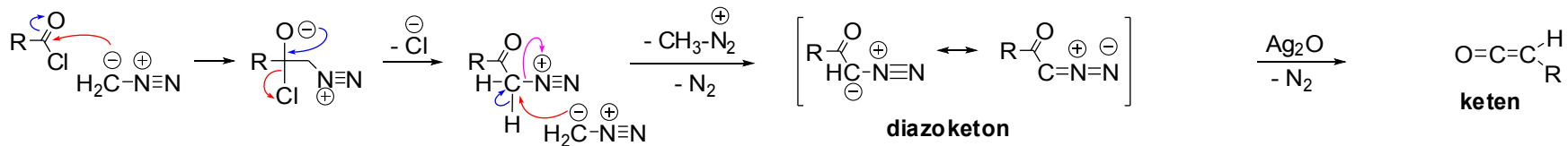
Wydłużanie kwasów karboksylowych o CH_2 .

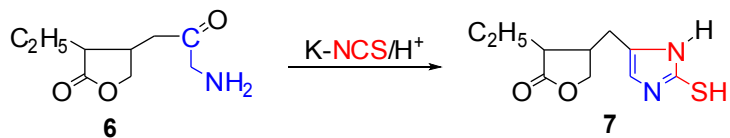
Powstawanie ketenu

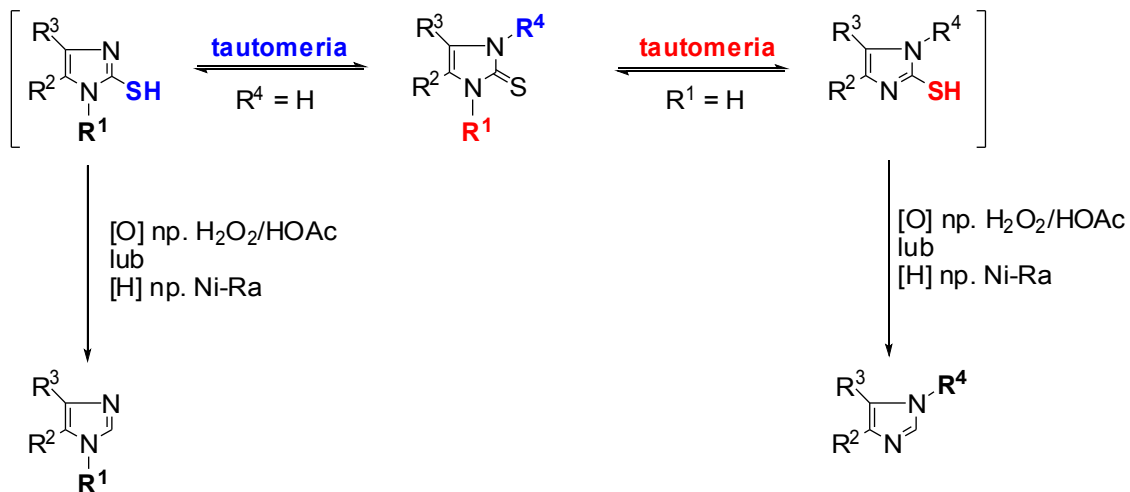
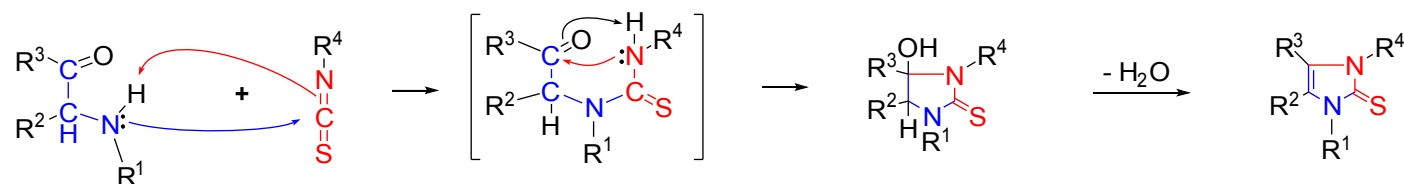
Diazometan, struktury rezonansowe

1.1.1.B. Reakcja Marckwalda

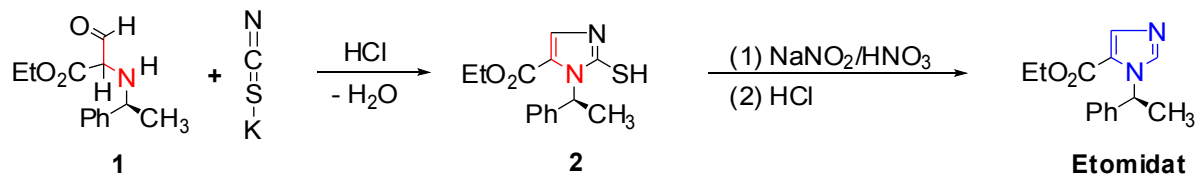
Reakcja ze slajdu 1

Tetrahedron Lett. 2005, 46, 7315.

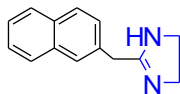
Wykorzystanie reakcji Marckwalda do syntezy etomidatu (INN, *etomidate*)

Lek do narkozy niewziewnej, czas działania 2.5-20 min., zależny od podanej dawki.

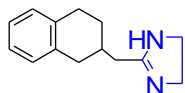

US Pat. 3.354.173 (1967)
Arzmein. Forsch. 1971, 21, 1234.
Pharm. Chem. J. 1978, 12, 195.

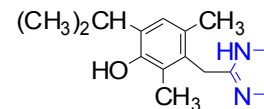
1.2. Pochodne imidazoliny

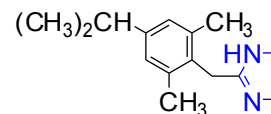
Nafazolina
(INN, *naphazoline*)
(RINAZIR)

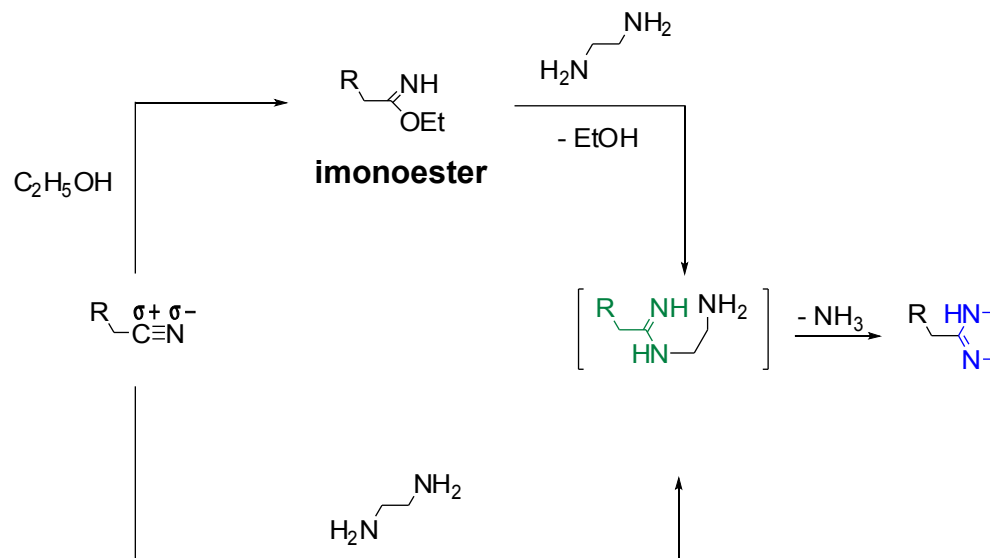
Tetrahydrozolina
(INN, *tetrahydrozoline*)
(VISINE)

Oksymetazolina
(INN, *oxymetazoline*)
(AFRIN)

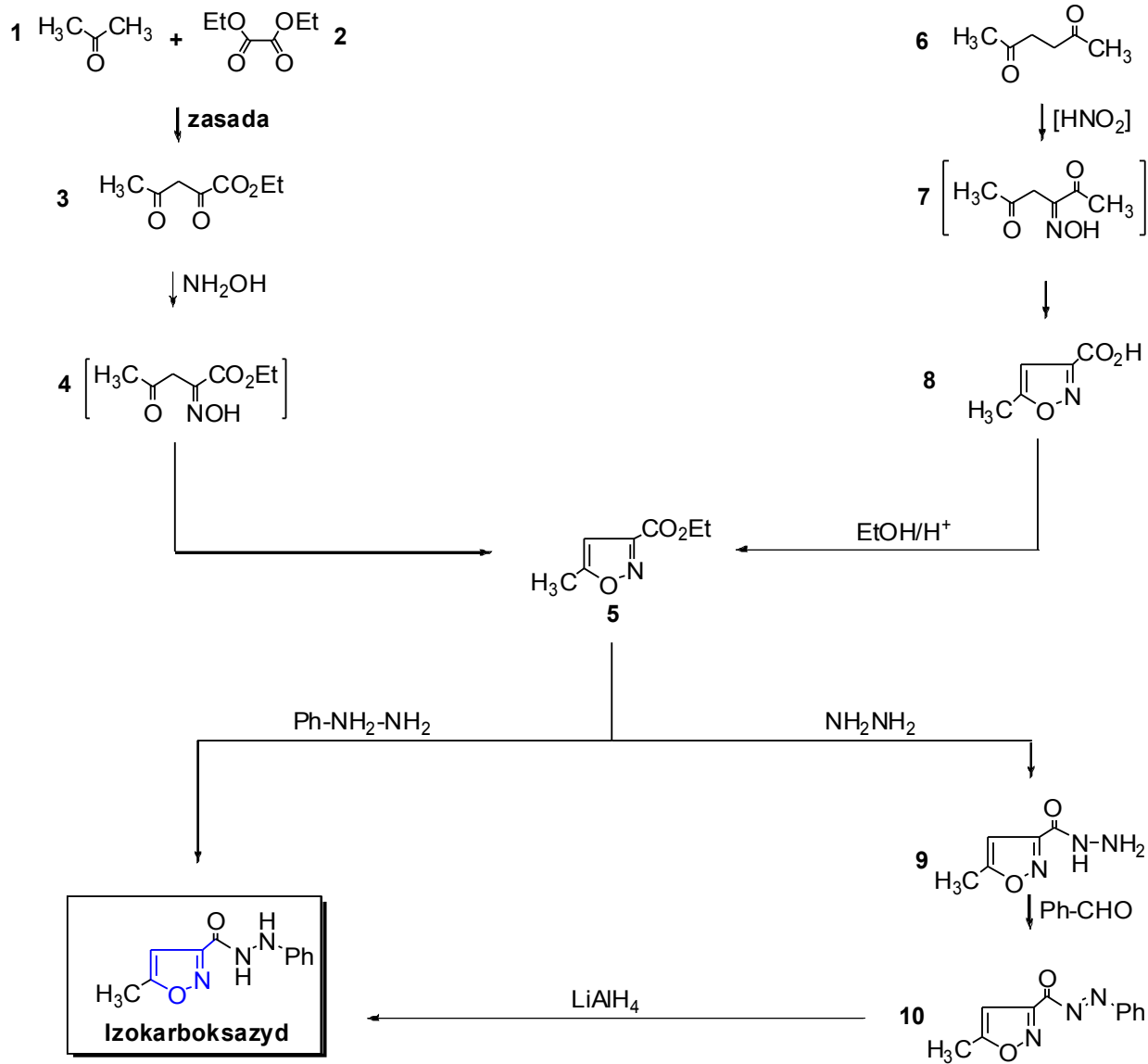
Ksylometazolina
(INN, *xylometazoline*)
(OTRIVIN)

1.3. Pochodne izoksazolu- izokarboksazyd (INN, *isocarboxazid*)

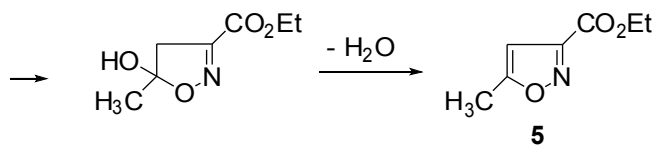
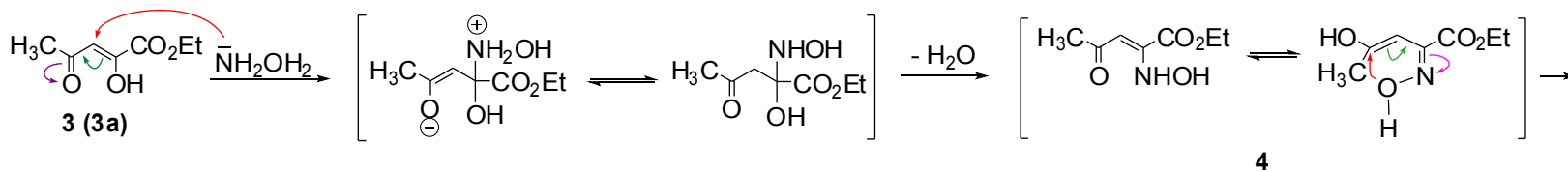
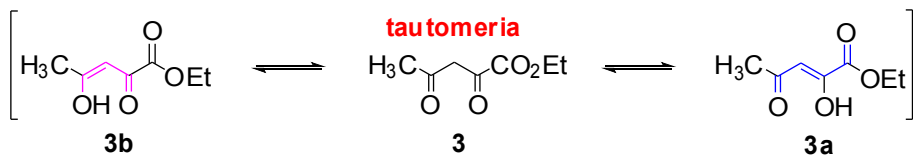
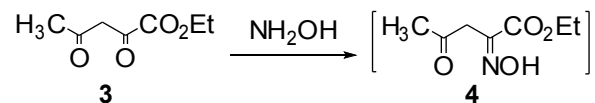
J. Med. Chem. 1960, 2, 133.
U.S. Pat. 2.997.422 (1961).

Lek przeciwdepresyjny, stosowany w depresji odpornej na leczenie.

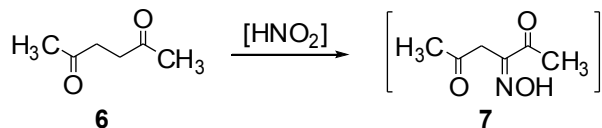
1.3.1. Wyjaśnienie przebiegu wybranych etapów

1.3.1.A. Synteza Claisena

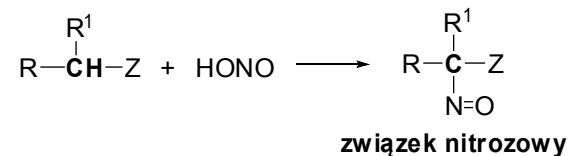
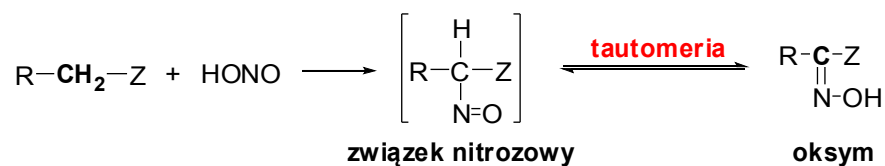

1.3.1.B. Powstawanie i cyklizacja oksymu (7)

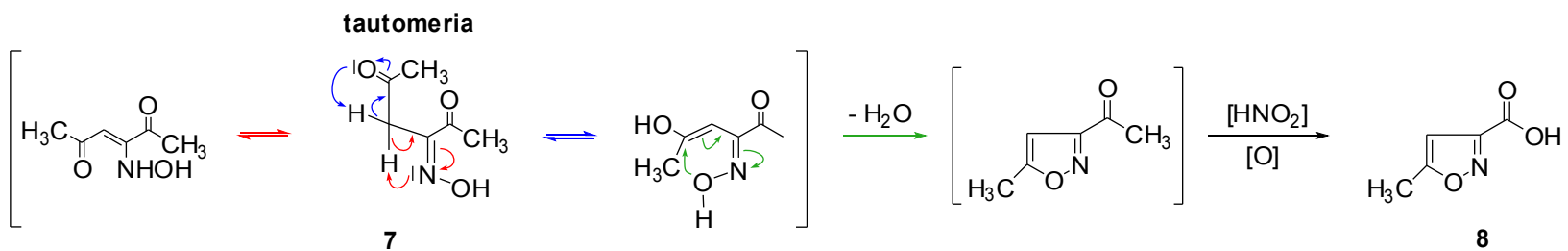

Nitrozowanie aktywnych związków metylenowych

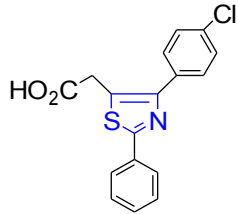
Z = COOR, CHO, COR, CONR₂, COO⁻, CN, NO₂, SOR, SO₂R, SO₂OR, SO₂NR₂

Org. React. 1953, 7, 327.

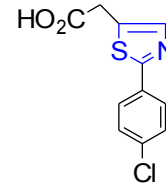

1.4. Pochodne tiazolu

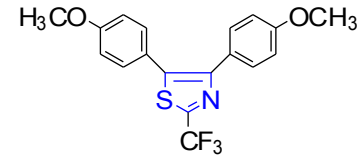
Niesteroidowe leki przeciwzapalne.

Fentiazak (INN, fentiazac)

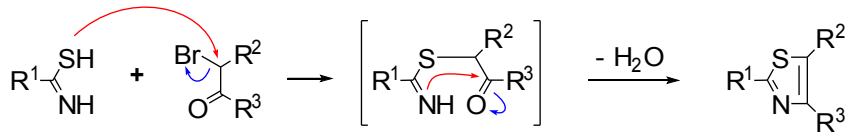
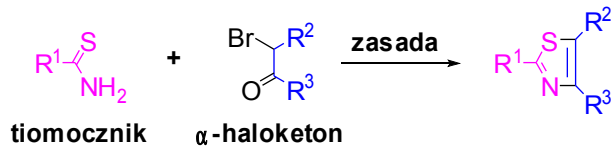

Kwas fenklozowy (INN, fenclozic acid)

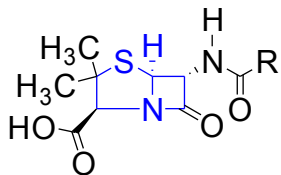

Itazygrel (INN, itazigrel)

Synteza Hantzsch pochodnych tiazolu

1.5. Układ Penanu (ang. *penane*) i Penicyliny (INN, *penicilline*)

Antybiotyki pochodzenia naturalnego o szerokim spektrum działania.

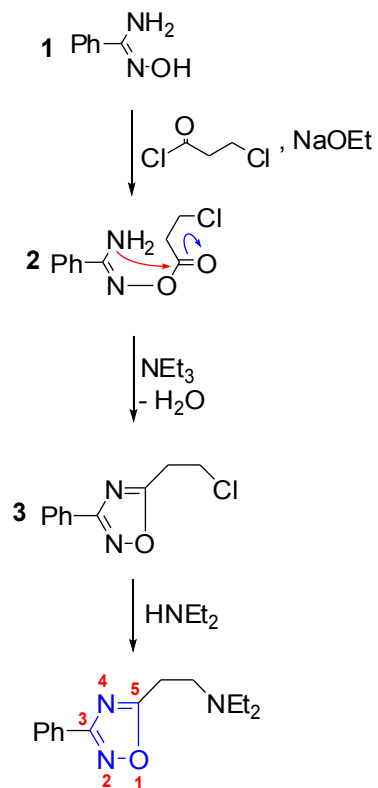
Tzw. penicylina krystaliczna (*Penicilinum crystallisatum*) – mieszanina soli sodowych lub potasowych różnych penicylin o zawartości Penicyliny G powyżej 85%

NAZWA PENICYLINY	R
Penicylina I (F)	$-\text{CH}_2-\text{CH}=\text{CH}-\text{CH}_2-\text{CH}_3$
Penicylina dwuhydro-F	$-\text{CH}_2-\text{CH}_2-\text{CH}_2-\text{CH}_2-\text{CH}_3$
Penicylina II (G)	$-\text{CH}_2-\text{C}_6\text{H}_5$
Penicylina III (X)	$-\text{CH}_2-\text{C}_6\text{H}_4-\text{OH}$
Penicylina IV (K)	$-\text{CH}_2-\text{CH}_2-\text{CH}_2-\text{CH}_2-\text{CH}_2-\text{CH}_2-\text{CH}_3$
Penicylina V	$-\text{CH}_2-\text{O}-\text{C}_6\text{H}_5$
Penicylina O	$-\text{CH}_2-\text{S}-\text{CH}_2-\text{CH}=\text{CH}_2$

2. Układy pięciocłonowe z trzema lub czterema heteroatomami

2.1. Pochodne 1,2,4-oksadiazolu - oksolamina (INN, *oxolamine*)

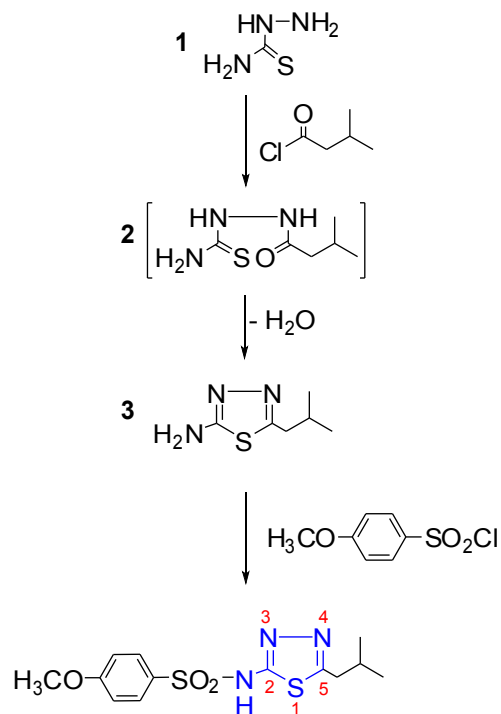
Wziewny lek przeciwzapalny i przeciwkaszlowy.

Chem. Abstr. 1962, 56, 11598.

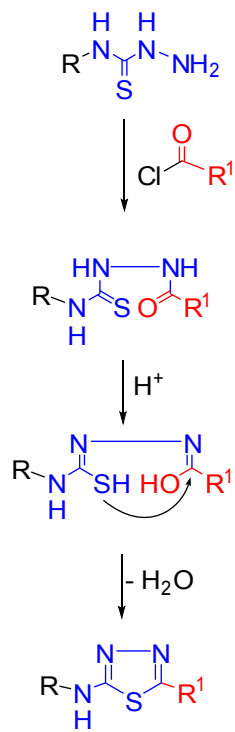
2.2. Pochodne 2-amino-1,3,4-tiadiazolu - izobuzol (INN, *isobuzole*)

Środek powodujący obniżenie poziomu cukru we krwi.

Can. J. Chem. 1959, 37, 1121.

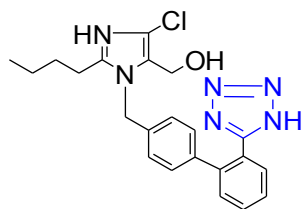
Ogólna metoda syntezy pochodnych 2-amino-1,3,4-tiadiazolu

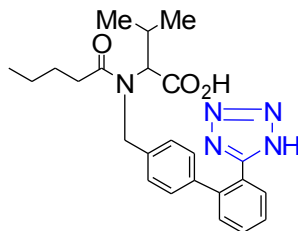
Gupta, R. R.; Kumar, M.; Gupta, V. „*Heterocyclic Chemistry II*” Springer-Verlag, Heidelberg 1999.

2.3. Pochodne tetrazolu

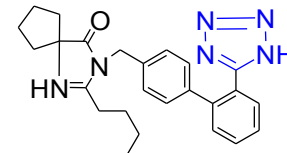
Leki przeciw nadciśnieniu

Losartan (INN, *losartan*)

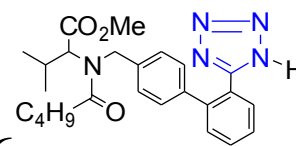
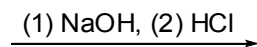
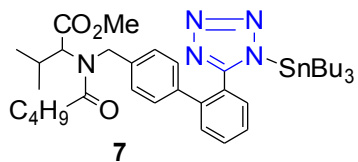
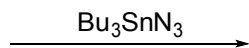
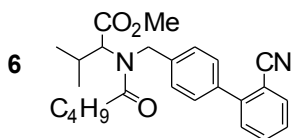
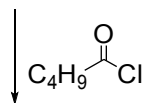
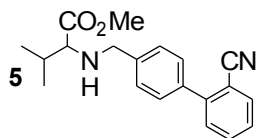
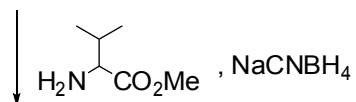
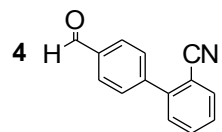
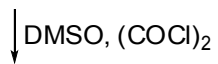
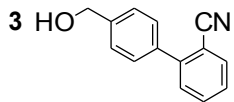
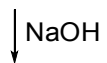
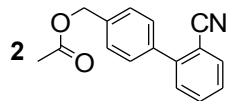
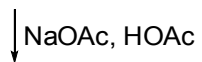
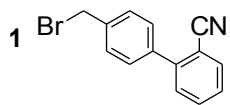

Walsartan

Irbesartan (INN, *ibersartan*)

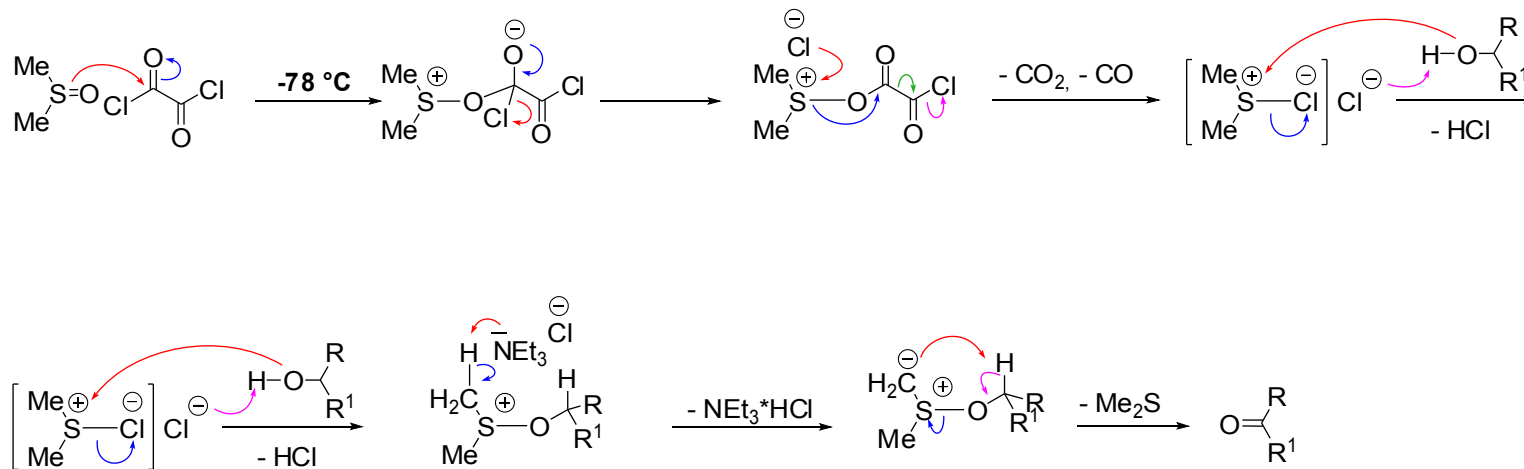
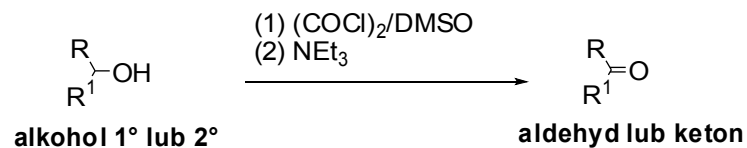
Bioorg. Med. Chem. Lett. 1994, 4, 29.
US Patent 5399578.

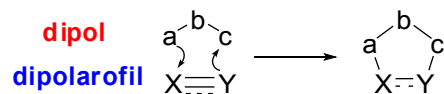

2.3.1. Wyjaśnienie przebiegu wybranych etapów

2.3.1.A. Utlenianie Swerna

2.3.1.B. 1,3-Dipolarna cykloaddycja

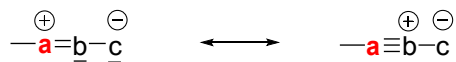

Dipole posiadają sekwencję trzech atomów a—b—c, z których atom (a) ma sekstet elektronowy, a atom (c) ma oktet elektronowy i co najmniej jedną wolną parę elektronową. Nie zawsze są to związki trwałe, wielokrotnie są generowane *in situ*.

Dipolarofile: alkeny, alkiny lub nienasycone układy heteroatomowe jak np.:
R—C≡N (nitryle),
R—N=C=S (izotiocyjaniany),
dwusiarczek węgla (S = C = S),
dwutlenek węgla (O = C = O).

Padwa, A. „1,3-Dipolar cycloaddition chemistry” Wiley, NY, 1984.

Dipole 1. rodzaju

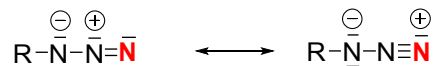
W jednej strukturze mezoemerycznej atom posiadający sekstet elektronowy jest składową wiązania podwójnego, a w drugiej strukturze ten sam atom jest składową wiązania potrójnego.

a = N, O lub C

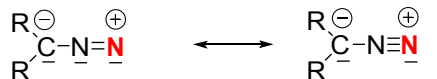
b = N

c = N lub C

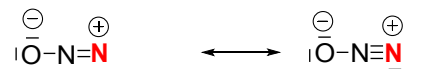
Azydki (azides)

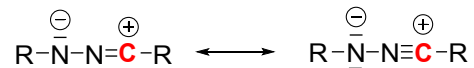
Diazoalkany (dialzoalkanes)

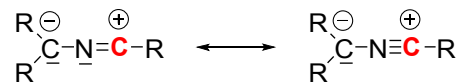
Podtlenek azotu (nitrous oxide)

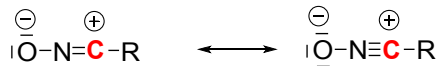
Iminonitryle (nitrile imines)

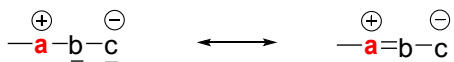
Ylid azotowy (nitrile ylides)

Tlenki nitryli nitrile oxides)

Dipole 2. rodzaju

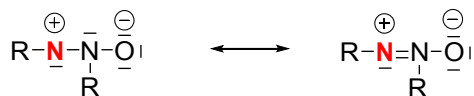
W jednej strukturze mezoemerycznej atom posiadający sekstet elektronowy jest składową wiązań pojedynczego, a w drugiej strukturze ten sam atom jest składową wiązania podwójnego.

a = N, O lub C

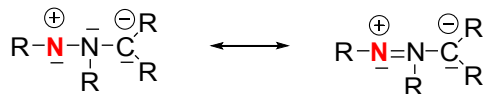
b = N lub O

c = N, O lub C

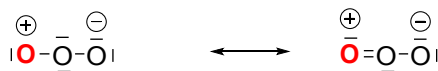
Iminy azometinowe (azomethine imines)

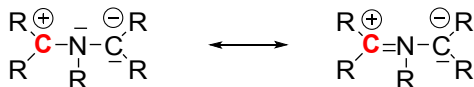
Azoksywiązki (azoxy compounds)

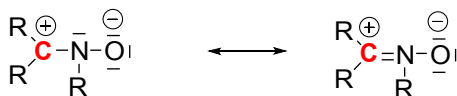
Ozon (ozone)

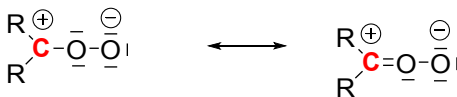
Ylidy azometinowe (azomethine ylids)

Nitrony (nitrones)

Tlenki karbonylu (carbonyl oxides)

1,3-Dipolarna cykloaddycja wybranych dipoli do alkinów

